

La Veu d'Inca

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Carrer del Murta, 5.—INCA.

Any II

SETMANARI POPULAR

Inca 20 de Maig de 1916

Núm. 73

PAGAMENT A LA BASTRETA

Un trimestre Una pesseta

A grans més grans remeis

Temps ha que estava pensant de quina manera podríà ajudar millor a soportar les diverses penalitats de mos companys agrícoles.

Com la fórmula que vaig fer pública del sulfat líquid vol molta paciencia i temps per a fer-se un mateix amb una sèrie d'aparells delicats, no m'he entretingut més en això, i la casualitat ha fet que, llegint revistes dels nostres professionals d'enlla dels Pirineus, he pogut saber moltes coses útils que vaig a publicar pels pagesos d'ensà i d'enlla.

Primera. Que un gran viticultor italià, fa ja quatre o cinc anys que ve empleant amb molt d'èxit, sempre que fa'l Caldo Bordolés per a sulfatar la vinya, de 1 a 2 kilograms de sulfat de coure per cada cent litres i mitat de pes de cals apagada, barrejant en lo sulfat deixatat de mig a un kilo de sulfat de ferro. Los bons resultats d'això s'espliquen perque'l sulfat de ferro serveix de adhesivo per a fixar més lo llexiu a la planta i per a porer ser més absorvida la solució per tots los seus òrgans.

Segona. I aquest és lo procediment més barato i eficàs, que consisteix, segons un professor viticultor del mitjdia de França, en emplear per a sulfatar las vinyes lo sulfat de coure sol, deixatat amb aigua.

Això anant bé, com diu Mr. Semichon, reuneix una ventaja que els aparells no s'emboissen mai, i de que amb una quarta part de sulfat o menos del que és necessita amb la lletada de cals n'hi ha prou per a defensar-se. En prova d'això, que amb sos experiments de uns quants anys ensà, l'hi han anat molt bé ses vinyes sols aplicant en cada ruixada 300 grams de sulfat per cent litres d'aigua.

S'esplique que amb tan poca quantitat li doni bons resultats, lo que si se n'hi possava massa podríà cremar els brots tendres, i que, essent tot-sol, el sulfat, queda més fàcilment absorbit pels poros de les plantes, aprofitant-se tot es coure, que és la substància inmunissant del mildiu. Amb la cals se neutralisa i se'n pert molta part.

Aquest altre bon resultat que ha observat Mr. Semichon amb les seves proves, jo el m'esplic comparant-lo amb el resultat que molts han obtengut i tractant els ceps tot ploguent o abans de ploure, en una ma-

teixa vinya, i acabant de sulfatar es tròs restant després de la pluja. Aquest derrer los ha quedat atacat mentres que els altres ceps, com amb sa pluja se va separar la cals de la sal cúprica, aquesta va quedar més fàcilment absorvida pels teixits absorbents de les plantes.

Amb aquets nous estudis podrém be riur de la frescura dels governants espanyols, encare que mos venguin es sulfat a preu de formatge.

Josep VENTURA GAUSACHS.

Pèrit Agrònom

Badalona 20 d'Abril de 1916.

DE PICAT

Pobre Catalina
de son Albertí
plora qui te plora
desde qu'ell se morí.

Na catalineta
ja no és d'aquest món:
plora qui te p'ora
de pena se fon.

Na Catalineta
no vol veure gent:
s'ha de fer monjeta
monja del convent.

Son pare i sa mare
la fan passetjar.
—Ma marea meva
passem p'el fossar!

Son pare i sa mare
la fan passetjar.
—Ma marea meva
passem p'el fossar!

Que ho som de gustoses
les vefles d'estiu!
Na Catalineta
no va tan cop-piu.

Amb la pols de l'era
fugen trists recorts,
na Catalineta
ja té por dels morts.

Fila que te fila
damunt el portal
na Catalineta
cura de son mal.

Quan vengué la festa
de Sant Agustí,
balla qui te balla...

Totes són així!
† PÈRE ORLANDIS I DEPUIG.

La ignorancia es atrevida
No me decidiría a escribir nota alguna comentando la exactitud de esta gran máxima si el necio afavorecimiento se limitara tan solo a querer resolver cuestiones económicas, políticas o sociales; porque aun cuando sea muy sabio consejo el que indica se encarguen los zapatos al zapatero, de todos modos el abuso no entraña en tales casos la suma gravedad que adquiere cuando las resoluciones versan sobre la cuestión religiosa. Entonces aparecen impunadamente y surgen por doquier, teólogos y moralistas de nuevo cuño, que sintiéndose con valsa Aristotélica critican a su antojo y según sus naturales impulsos las reglas que en el orden moral ha ido estableciendo nuestra Santa Madre Iglesia,

Empiezan por proclamarse católicos; y católicos en el justo medio, sin que les sobre ni les falte cosa alguna para merecer el verdadero dictado de tales. Su ignorancia misma les conduce a tomar una actitud de reto para con todos los que puedan atreverse a discutir su catolicismo. Hay que refutar, acto continuo, si no se acepta inmediatamente y en su totalidad el dictado de verdaderos católicos que reclaman para sí de un modo absoluto.

Aceptado, sin trabas de ninguna especie, el catolicismo como intrínsecamente unido a la propia personalidad del flamante teólogo-moralista, nos hallamos con incompatibilidades de conceptos entre sus opiniones y las reglas y preceptos que prescribe y ordena la Iglesia. En tal situación la ignorancia no se arredra, sino que siguiendo en su obstinado empeño parece cobrar nuevos brios ante las dificultades, aunque sea llegando al cinismo con un atrevimiento indigno de toda persona sensata. No tan solo se pone en duda la infalibilidad del Papa en cuestiones dogmáticas, sino que se señalan ciertos errores en las mismas porque los preceptos no se acoplan a la forma de catolicismo que necesariamente debe admitirse en los actuales tiempos. En la discrepancia no hay que sospechar error alguno en las ideas que exponen; sino que evidentemente la culpa está en la deficiencia del catolicismo intransigente; porque este debe ajustarse a las circunstancias y a las épocas, modifi-

SANTS EVANGELIS GLOSATS

S'acaba de editar a l'imprenta de *La Veu d'Inca* els «Sants Evangelis traduïts en Romans popular» pel Decà de la literatura mallorquina D. Bartomeu Ferrà. Es un elegant follet, en quarta, que dú l'aprovació eclesiàstica i conté vintiuna composició de miracles, evangelis o paràboles principals de la vida pública del bon Jesús. L'autor los havia anat publicant damunt distins setmanaris mallorquins i ara s'han replegats per a que puguin servir de premis als nens i nines de les escoles.

La versificació té aquell caent popular i natural que tant agrada al poble; i la traducció es casi justa del text de l'Evangelí, en tot esser tant difícil l'encaixar-lo en la forma del vers.

Creim que aquesta darrera obra del Sr. Ferrà serà ben rebuda del poble catòlic, i més per venir d'un ancià que tota sa vida l'ha passada donant llissons de moralitat i art, i que si el seu estat de salut l'el·hi permetés treballaria encara per la bona causa, puis el seu cor no ha envellit.

Asociación Nacional de la Buena Prensa

EL DIA DE LA PRENSA CATÓLICA MANIFIESTO

(Conclusión)

QUIÉNES REALIZARÁN ESTE PROYECTO

Todos y cada uno de los católicos españoles.

Los periodistas, propagando la idea, recogiendo estimulantes ejemplos y dando a conocer las varias y fecundas iniciativas.

Los organizadores, creando poderosos focos de acción que irradien el movimiento y el entusiasmo hasta los últimos límites de la respectiva diócesis.

El venerable clero secular y regular, asumiendo, bajo la alta inspección de los Reverendísimos Prelados, la dirección inmediata de esta acción evangelizadora y el trabajo necesario para que produzca frutos abundantes tan levantada empresa.

Las señoras y señoritas piadosas, los caballeros y jóvenes católicos y los valientes y activos seminaristas, desplegándose en innumerables guerrillas, tan conformes con el espíritu de la tradición española, para que no haya un sólo pueblo en que no se celebre la Fiesta y para que en todas partes sea profundamente cristiana, sabiamente propagandista, opulentemente reproduktiva.

QUE DEBEMOS HACER

Comenzar pronto. Proyectar alto. Tender a lo extenso. Y trabajar con ardor y sin decaimiento, realizando fielmente las instrucciones prácticas que ahora publica y envía a todas partes esta Junta Central; a la cual deben enviar todos amplias noticias de sus obras y propósitos, no sólo para incluirlos el día de mañana en la Crónica que ha de publicarse, sino para darlos a conocer inmediatamente a toda España por medio de la prensa, i así multiplicar la acción, haciendo que cada uno pueda aprovecharse de la experiencia e iniciativas de todos los demás.

El plan está dado. La Virgen Inmaculada, Patrona de la Prensa Católica Española, y el Santo Doctor Patrono de los Periodistas, San Francisco de Sales sean con nosotros, para que establezcamos un *Día de la Prensa Católica* tan hermoso y fecundo, que los venideros tengan que dar gracias a Dios por que nosotros lo hayamos establecido, y que siendo, como es, fiesta no importada, sino genuinamente española y muy conforme con el genio de nuestra raza, sea también modelo que puedan adoptar otras naciones, en especial las americanas i hijas amadísimas de España, con doble satisfacción para nuestro espíritu, católico a la vez que patriota.

LA JUNTA CENTRAL
de la Asociación Nacional

Sevilla, 52-II-1916.

PUBLICACIÓNS REBUDES

La «Acció Social Popular» (Bruch, 49, Barcelona) acaba de publicar en forma de follet elegantíssim, de 64 planes, la Carta Pastoral del Emm. Sr. Cardenal Guisasola. *Justicia y Caridad en la organització cristiana del treball*, que tant ha cridat l'atenció. La edició es fabulosament barato, puis solament costa 10 cèntims l'exemplar, 9 pessetes el cent i 80 pessetes un millar.

Hem rebut l'informe, publicat en un hermos follet, que ha fet D. Benet Pons i Fábregues sobre la cessió de les murades del Mar, del Estat an el Excm. Ajuntament de Ciutat; informe que va esser aprovat pel cabildo Municipal en la sessió celebrada dia 22 de l'Abril passat.

AJUNTAMENT

SOBRE EL PROJECTE DE L'IMPOST SOBRE EXPORTACIÓ

Degut a l'anunciament que havia fet D. Miquel Amengual a la sessió del Consistori Municipal de la setmana passada, de que tractaria d'un assunto de molta d'importància, dijous e-hi acudí bastant de públic per veure que seria allò.

Després del despaix ordinari es concedí la paraula al Sr. Amengual. Aquest va dir que degut a la iniciativa del Diputat provincial D. Lluís Alamany s'havia plantejat a la Diputació el problema de la creació de la Mancomunitat Balear, assunso que mereix un detengut estudi per part de tot-hom i particularment pels Ajuntaments que'n son els més interessats.

Comprendent-ho així l'Ajuntament de Ciutat ha recullit l'idea acceptar-la en principi i acordà dirigir-se an els altres ajuntaments de Mallorca perque facin lo mateix i li envíin les informacions que creguin procedents.

Llevors usà de la paraula el Sr. Gelabert què se descapdellà d'aquesta manera: L'idea llançada pel Diputat provincial Sr. Alamany té dos aspectes: un administratiu i s'altra econòmic. En quant a l'administració no me atrevesc a tractar-lo per no conexer-lo; però per lo que's refereix a l'eco-

nòmic o siga el crear un impost sobre l'exportació el crec un greu error. L'exportació és el signe de riquesa i prosperitat d'un pais; ès la font viva de riquesa i sense ella molts de pobles serien morts. Agravarla ès anar contra s'orde natural i de la riquesa de sa propia pàtria, tota vegada que les industries que tenen necessitat de sortida per la colocació dels seus productes serien posades en situació d'inferioritat an els mercats a on tenen que anar a compartir.

El Sr. Gelabert s'estengué en llargues consideracions, freqüent per tipus la indústria de sabateria tant estesa a Mallorca i a Inca particularment, fent una comparació entre les desventatges d'aquesta indústria fabricada a Mallorca o a Barcelona, resultant una diferència grossa en contra els industrials mallorquins d'aquest ram; i a damunt tot això, afegeix, ara se preten encara agravar-nos amb nou impost. Crec que, efectivament, mereix que l'Ajuntament d'Inca estudii i se preocipi del assunto per haver-hi aquí molta exportació industrial i agrícola i dessig que costin en acte aquestes manifestacions meves en contra l'impost damunt l'exportació.

El Sr. Balle va manifestar que no coneixia la proposició del Sr. Alamany mes que lleugerament; i que considerava com un absurd aquest impost i que tant pronta com rebi comunicació de l'Alcaldia de Ciutat en donarà compte per que's faci lo que's consideri procedent.

Cronicó d'Inca

Dia 14—De bon de嘛i els Exploradors d'Inca en número de 40 i en tren marxen a Santa Maria i desde allà li espitxen a peu fins a Bunyola. Arribats que foren a Bunyola trobaren els exploradors palmesans qui los esperaven; i amb ells, s'entregaren a Soller per assistir a les fires i festes i a la jura de bandera dels novells exploradors solleric.

—A davant la casa-kiosk de la piazza del bestià s'ha fet una pista per a petinar el jovent. Avui l'han estrenada amb un ball d'aferrat tocant la música de damunt les terrades municipals, pagades amb els diners dels catòlics que detestà els balls immorals.

Dia 15—Arriben els Exploradors de Soller amb el darrer tren, ben causals. Tots estàn agrairats de les atencions de que han estat objecte a la Ciutat de les teronges.

—Ben de嘛i, el Círcol d'Obrers Catòlics d'Inca, fa celebrar una missa an el Sr. Consiliari Mossen Sebastià Llabrés per l'etern descans de l'ànima de Lieó XIII per commemorar el XXV aniversari de la publicació de la seva gran Encíclica *Rerum Novarum* en que tracta de la qüestió social. Entre els assistents e-hi havia els presidents del Sindicat La Pau i el del Círcol i els obrers de l'Imprenta de *La Veu d'Inca*.

—Amb motiu d'esser avui Sant Joan B. de La Salle, fundador dels germans de les

Escoles Cristianes, els alumnes del Col·legi del Sagrat Cor que dirigeixen aquests, estaren de festa grossa. Després de missa de comunió celebrada pel Sr. Ecònom a sa Capella privada, se feren jocs deportius i s'amollaren artístics globos. El capvespre feren una expedició an el Puig de Santa Llúcia, constituint una ditxosa festa de col·legi.

Dia 16—Totes les gerres espanyades, olles i tets inútils de moltes cases avui fan un bon servei. Un estol de poble alsurats los amontona davant el portal d'una casa del carrer de la Feria per fer justicia a una joveneta casada de 2 mesos pel mal-tractos que reb de paraula i obra del seu merit. E-hi hagué pedrades i altres herbes, i gràcies que la forsa armada s'oposà an aquells jueus i etzecufors tots en una peça, que no sé que haguessin fet. Al mesme Juanet pensau que l'era romana ja ha passada i que mos hem fet cristians.... ¿No vos fa enveja la Sagrada Família?

El pare de la ofesa la s'en manà a casseva i se diu si e-hi van a intervenir-hi els tribunals.

Moltes xarrades s'han fetes respecte aquest assunto. Persona qui està ben enterrada ens diu que hi ha hagut bolla de neu i que de tot lo que se diu hi ha moltes coses falses.

—A San Francesc, cabada la funció del mes de Maria, tots els vespres fan ensais dels cantics de la pelegrinació a Ntra. Sra. de la Bona Pau de Montuiri.

El novell Cronista.

VARIÉS

VIATICAT

Se troba viaticat a la Ciutat de Palma nostre bon amic i distingit senyor de can Vich D. Llootxim Gelabert.

Molt ens alegrem de rebre notícies afalagadores de restabliment.

CONCERT TORRANDELL

Demà a les 8 i tres quarts del vespre formarem tenir la satisfacció de sentir un altre Concert d'En Torrandell, el qual deferent en sos amics los ha dit que escullissen les peces que volien que tocàs: i aquests, profitant-se de tanta complacencia, han escutit un programa gròs de tot, com pocs n'hauràn donats en la seva vida artística.

Es de dessitjar que'l públic correspongi, com an el primer concert, en la seva assistència.

CREU ROTJA

Mos participa aquesta entitat fassem a saber que el soci Tomàs Capellà prestà ayer auxili a un picapedrer que caigué d'uns bastiments, cedint el seu carretó per trasportar al ferit a casa.

Diógenes con su linterna buscaba un hombre, otros más afortunados han buscado un remedio eficaz contra el artrítismo, arenillas, mal de piedra, reuma, cólicos nefríticos, gota, ciática, neuralgias, etc., habiéndolo encontrado únicamente en la «Piperacina Dr. Grau». Es el mejor disolvente del ácido úrico.

MERCAT D'INCA

Preus que regiren a nostre mercat

Bessó	a 85'00	el quintá
Blat	a 22'50	la cortera
Xexa	a 23'00	id.
Sivada	a 10'50	id.
Id. forastera	a 10'00	id.
Ordi	a 12'50	id.
Id. toraster	a 12'75	id.
Faves pera cuinar	a 28'00	id.
Id. ordinarias	a 24'00	id.
Id. per bestiá	a 23'00	id.
Blat de les Indies	a 24'00	id.
Faves i més	a 34'00	id.
Mouilles de confit	a 40'00	id.
Id. Blanques	a 39'00	id.
Siurous	a 30'00	id.
Garrufos	a 00'00	

PREPARACION

PARA INGRESO EN LA 2.ª ENSEÑANZA

1. ^a	2. ^a
Nociones de Geografía sobre el mapa	Nociones generales de conocimientos útiles
por	por
D. JUAN GRAU PUJOL	D. PEDRO RIBER

CAUDERNO 1.º

SE VENDE EN ESTA LIBRERIA.

REDUCCIONS

CARTELLS de Reducció de Kilos a lliures. En papé una pesseta; en cartó 1'75.

REDUCCIO de Kilos a arroves, lliures i unses al estil de Mallorca p'en Bartomeu Ramis. 20 centims.

REDUCCION de Kilos a libras y milesimas. Contiene, además, las reducciones de cuarteras a hectolitros, de canas a metros y de metros a canas con sus divisores—50 cents.

REDUCCION de Kilos a quintales, arrobas y libras con las reglas para hacer cuentas por Juan Vidal, Maestro de la Escuela Nacional de Llubi. Una 25 cents.

Llibreria del Carrer de la Murta.—Inca

El Intervencionisme Papal

DR. D. JOSEP TORRAS I BAGES.

Venal a nostra Llibreria a 20 cèntims.

Tip. M. Durán.—Inca.

MANUEL

SASTRE

PLAZA

OFRECE UNA BONITA COLECCIÓN DE GÉNEROS PARA LA TEMPORADA DE PRIMAVERA Y VERANO

■ CALLE CADENA ESQUINA PLAZA SANTA EULALIA ■

PALMA